

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis, Et Breviarii Romani.

In quibus origo cuiusque Ritus, causae historicae, vel mysticae, ex
maiorum ingenio, Theoria, Praxis, obligatio, & exquisitus vsus, additis
opportune Decretis omnibus S. Rituum Congreg. quàm breuissimè
explicantur.

Gavanti, Bartolommeo

Venetiis, 1647

Ad Benignvm Lectorem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9500

AD BENIGNVM LECTOREM.

DE Sacris Ritibus, & de ijs præcipue, qui ad Missam, & Horas Canonicas attinent, scripsere ad hanc diem non pauci, tum antiqui, tum recentiores, grauiissimi, & sapientissimi viri: sed liberè dicam, quod sentio, nemo rem nostram in hoc genere pertractauit integrè. nam alij, vt potissimū Hæreticos arguerent; alij, vt mysteria depromerent è ritibus, quos supponunt; ritus autem ipsos vel obsoletos referunt, vel nostros imminutè, vel additis aliorum ritibus superflue, vel suboscure significant: de Missa tantum alij, alij de Festis, alij de Horis Canonicis tantum, & vnà omnes omnia quidem illustrarunt, sed ea colligere cuique difficillimum. certè litteralem Rubricarum Romanarum, sensum nemo hæcenus est prosequutus. quare optarunt plurimi, è quibus, honoris ergò, nominandi sunt, Siluius Antonianus, Robertus Bellarminus, Scipio Cobellutius, Iulius Roma, Franciscus Boncompagnus, S. R. E. Card. doctrina, pietate, & moribus præclarissimi; Neapolio Comitulus Perusinus Episcopus virtutum gloria clarus, & alij Ecclesiæ administri, vt volumine breuiori, quoad eius fieri posset, ea omnia comprehenderentur summatim, quæ in Missali, & Breuiario Romano continentur; & ea præsertim, quæ videntur sufficere ad communiorum Sacerdotum instructionem, & ad integram tum Missæ, tum Horarum Canonicarum disciplinam perdiscendam: indicata
cuiusque

cuiusque ritus origine Christiana (ne à Gentilibus, aut
Hebræis edocti videamur) tum allata causa, siue historica,
siue mystica solidiori: tum demonstrata obligatione, qua
ue culpa obstringamur; denique usu proprio, & exquisito
cuiusque ritus in re dubia explanato. Iisdem ergo studen-
tibus Principibus viris, morem gerere cum ego cuperem,
arduum hoc negotiū multis abhinc annis sum aggressus,
& omnem moui lapidem tum legēdo, tum à peritioribus
sciscitando, tum disputando in vtramque partem; ita, vt,
Deo dante, mihi metipsi satisfecerim (utinam alijs) & op-
tatum finem sim assequutus præsentis volumine.

Originem autem cuiusque ritus velut indice common-
stramus, quoad eius fieri potest, vel auctore certo, si est, no-
minato; vel commemorato eo, qui ante alios de ritu me-
minit. quo facile videre est, qua ætate erat in usu, & in
hanc causam adiecimus Indicem Summorum Pontificū,
quorum decretis, aut inuēctus, aut firmatus fuit ritus, ad-
notato iuxta anno, quo quisque obiit: Sacrorum item Cō-
ciliorum in opere citatorum, & quo anno celebrata fue-
runt: necnon aliorum Patrum, & Scriptorum Ecclesiasti-
corum penes quos mentio est de ritibus nostris.

Causas historicas eas vocamus in ritibus, quæ ad litte-
ram, vt aiunt, dedere ritum. mysticæ sunt eæ, quæ sensum
reddunt, vel Allegoricum, vel Tropologicum, vel Ana-
gogicum; quas fere nunquam (nisi tacentibus alijs) ex no-
stro ingenio, sed ex maiorum, vti par est, auctoritate con-
gerimus; citato tantum auctore primo, à quo cæteri dein-
ceps acceperunt. neque tamen omnes, quas legitimus, cau-
sas præsertim mysticas allegamus, solidioribus contenti,
& grauioribus.

Obligationem definient Theologi doctiores, & probabiliorem sequemur sententiam in re controuersa. modernos potius citamus, quàm antiquos, & eos, qui præ manibus hodie sunt Sacerdotum; tum quia & hi citant antiquiores; tum quia iidem multa decernunt, quæ antiquos fugerunt, occasione forte tunc temporis non data. significamus autem, omissa disputatione, quid sit agendum, ut propositæ breuitati consulamus; & quæ hæctenus in controuersiam uenere, tum de Missa, tum de Horis, putamus omnia fuisse in hoc volumine commemorata.

Ad usum cuiusque ritus proprium enunciandum, usum antiquioribus libris, Missalibus Vaticanis M. S. tum Decretis Sacræ Rituum Romanæ Congregationis, quæ à multis desiderata sunt tum ijs regulis, quæ, me quoque præsentem, & sæpius uirgenre, datæ sunt ab ijs, qui Clementis, & Urbani Octauorum auctoritate Recognitioni Missalis, & Breuiarij Romanorum præfuerunt.

Totius operis ordo is erit, ut à Missa incipiamus, tanquam à nobiliori parte: deinde, ita nos collaudante Cardinale Bellarmino, ordine Rubricarum seruato, recitatioque earundem Textu, addamus ad singula uerba, ubi est opus, Commentaria, & Notas. hoc enim pacto nihil nos effugiet. addemus tandem Appendices non inutiles, ne à Clero (quantum in nobis est) desiderari quicquam possit in ordine ad Missam, & Canonicas Horas. Ecclesiastico stylo & faciliori utemur, docente nos Hugone Victorino, qui scripturus & ipse de Sacris Ritibus ait: communibus uerbis, rebus ipsis, de quibus agitur cognatis, opus explicare congruentius duximus, quàm Schemmatū uarietatibus inuoluere, & res per se fulgidas decolorando uerba

colo-

colorare. Peritiores autē benignos imploramus Lectores,
quos etiam liberos cum Innocentio III. optamus corre-
ctores, vt quæ minus affecuti sumus, ea nois indicent, me-
liora suppeditantes; & illud interea non denegantes, quod
optabat idam S. Pōtifex in fine librorum de Mysterijs Mis-
sæ, vt apud misericordissimum iudicem pro peccatis Au-
ctoris deuotas preces effundant, siue Missam, siue Horas
Canonicas recitaturi, ad Deum Optimum Maximum &
præpotentem accesserint.

Vale benigne Lector.

